

مستشرقان

مطبعه و محل اداره :

جفال اوغلنده امنيت
صندوغى جوارنده
شنگول يقوشنده
۲۷ نومرو

اظهار :

مسلکمزده موافق آثار
جدیده مع المنونیه
قبول اولنور

درج ایدله یین آثار اعاده اولنماز

دیر ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاست ، و بالخاصه احوال و مشورہ امور بدین بحث ایدر و هفته ده بر نشر اولنور .

صاحب و مؤسسی :

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

در سعادتده نسخہ سی ۵۰ پاره در

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضلہ آلنیر

آبونه بدلی

سنه لکی	التی آیلنی	غروش
۶۵	۳۵	۶۵
۶۰	۳۰	۶۰
۱۷	۹	۱۷

عدد : ۱۴۱

۱۴ جمادی الاول پنجشنبه ۵ مایس ۳۲۷

آلتنجی جلد

بوه مقاله بی او کوندن سوکره - آرتق یتیشیر ؛ نبی ایشدن آلیقویما سین ، دیه - ارقومادم .. اوقومادم اما ، کاغددن اوقومادم . یوقسه رو حده کی لوحه هپ کوزمده . دکیزی کورد کدن صکره چوله کیدن کیمسه یه اولان بکاده اولدی .. پارلیتیلر ، طالیغالر کوزمدن بردرلو غائب اولمایور .. طاقلی سسلر ، دالغا سسلری قولانغمی اوقشایور .

بر قاج کیجه بو خاطره ایله کنیدی طوتامادم . طام آلتسندن اوغرایوب کولکره طالدم ، احتشاملی ییلدیزلری ، عظمتی بورجلری تماشایتم . نه بیلهیم ، هپ او آلتین اوردوی کولکره یوربور ، کوردم .. هپ اومقاله بی کولکره اوقودم .

مقاله نك بکا تأثیری اوزرینه سوزی اوزاتماییم . بو عجباهر کسه ده بو تأثیری یاپدی ؟ نیم تأسفله آکلادینمه کوره یامادی .. بویله بر تأثیر دکل ، عادتا بر تأثیر بیله یامادی . بوکا کیمسه لر آلدیرمادی . بلکه ده بونی پک آز کیمسه لر اوقودی . یازیق حالا تورکلک طویغوسی اویقوده .. طویمایورز ، آکلمایورز .

الله عشقنه قیمتیزی بیلهلم . تورکلک . او آیغیله یرلری صارسان ، بایرانغیله کولکری طوتان طاشقین آلی . ایلك یوروشیله ایلره شان ، کورده لره جان ویرمشدر . بو کونکی جمعیتلر ، دولتلر ، بو کونکی بشریت ، مدنیت هپ او آنادن طوغمشدر . بو کونکی روح ، بو کونکی حیات هپ او پیکاردن فیشقیرمشدر .

او بویوک اوجاق ، یالکیز بر قاج اویماق یتیشدیروب اوندن سوکره قیصیر قیصیر اوتورمامشدر . اوت ، بز عثمانی تورکلری جهانگیرلره یاقیشیر برایش یایدق .. کوچک برعشیرتدن معظم بر دولت چیقاردق . بونی جهان تسلیم ایدر . فقط ایش بوندن عبارت دکل . ینه جهانک تسلیم ایده جکی ، تسلیم ایتمکه یاقلاشدینی بر حقیقت دهوار ؛ بو کونکی جهانی ده بز آنا تورکلر طوغوردق . جهان ملتلر ویردک ، جهان دولتلر طاغیتدق . شو بویوک حقیقته بو کونکی کوچوک تاریخ وحشیاک ، اورکو توجیلک نظر یله باقسده ، حقیقت بوندن زیاده اورتولی قالمخه تحمل ایتمه جک کورونور . مستشرقلرک تورکلک شعبه سیله اوغرایشانلری بو پرده نك براوحنی قالدیردیله بیله . اوزاقلرده کز یورلر ، درینلری قازیورلر . باقلم ، بزم حقوقیزی تأیید ایتمک ایچون ، قوملر آلتدن دهانه حجتلر چیقاجق ؟

حال بویله ایکن ، بزدهانه وقتلره قادر کنیدی میزی یرلرده کوره جکیز ؟ تورکلک آدم سن ده ! تورکجه آدم سن ده ! دیه جکیز ؟

تورکلک ، ملتاره آنا اولمش بر اولوس [ملت] ایکن ، تورکجه لسازله آنا اولمش بر لسان اولامازی ؟ بر آناوود آدم بانانک آناوود اولدیغنی ادعا ایتمش ، دیه بر لطیفه سویله لر . بونی بیله میز . فقط بز چیقوب ده . . آدم بابامز ، تورکلره برابر بوتون دنیانک باباسی ایسه ده ، (آدم) آدی تورکجه در . . دلیل ده (آدم) اصلی (آتام) اولماسیدر (*) ، دیسه ک کولونجی اولورز ؟ خاییر ، انصاف صاحبی مدققلر بزه کولزلر ، بز ی کولونج بولمازلر . چونسکه (آدم) کله سنی هیچ بر دیل ، حتی عربجه

(*) بوفکر استاد من و لد چلی افتدی حضرتلرندن استفاده ایدلشدیر .

اوزاق ارزاق تاویلر ده دوشمه دن کندینه مال ایده مه مشدر . تورکجه ایسه بونی کندینه مال ایتمک ایچون اوزون یورغونلغه محتاج دکل .. همان ده بر ادعا . بر استدعا کافی .. تورکجه ده (آنا) بابادر ، (آتام) بابام دیمکدر . شو قدر وارکه کله تورکجه بویازی ایله یازیلمه دن اول باشقه یازیلرله یازیلدیغنی ، باشقه یازیلی لسانلره کیردیکی ایچون سیماسی آزاچق دکیشمشدر . غیرتم تحفجه می ؟ اولسون .. بن بونی بر آدم زاده لک صایارم .

آرتیق کنیدی می بیلهلم . تورک کری بر ملتدر ، تورکجه قابا بر یلددر ، دیه بیلهلم . بونک حیاتنه ، محنتنه ، استقبالتنه چالیشلم . یوقسه بونلرده کی قابلیت و مقبولیتی ده باشقه لری کورپور و کوستر یرلر .. بو خدمتی ده باشقه لری یاپارلر . فقط بز او زمان آلتن میزی آچوب اورته ده کز مه میز . . ضیقلمقدن صیجان دیکلرینه صوقولورز .

بو حقیقتلری ، بو حقلمی کوز اوکنه کتیردیجه غیرتله ، حسرتله جاید جاید یانیورم . همده قورو اوتلر کی جانسز جانسز دکل . یاش ویشیل جاییرلر کی جانلی جانلی یانیورم . آه ، نه اولور .. (آلتین اوردو) کی مقاله لر چوغالسسه ، بربری آردی صیره کله .. بونلرک آراسی آردی کسینه سه ، دیورم . آه ، نه اولور .. تورک درنکی دریلوب طوپلانوب بزه بو یولده ده خدمت لرایتسه ، دیورم . اووه ! امیدسز اولمایلم . حسرتله اوزله دیکمز بو شیر هپ اولاجقدر . بونلری بز یاماسه ق بیله زمان یایدیره جقدر . شو وارکه بش سنه یه قادر اولاجق شی ، اللی سنه سوکره لره قالا جقدر . ایشته یانیش ، یاقیلش بو یوزدن .

کوچک آغیزدن بویوک سوزلر ! .. اولسون ، حق بویوک اولنجه صاحبنک کوچوک ککنه باقیلماز . بونکله برابر ، شو غیرتک حیتلی تورک کوللرینه ای طوقونان بر کوشه سی وار ایسه .. تاکری (آلتین اوردو) مقاله سنی یازان (احمد حکمت) دن راضی اولسون .

اسیاطلی

حق

تراجم اموال :

(صدرالدین قونوی)

ابوالعالی مولانا الشیخ الکبیر صدرالدین قونوی « قدس سره »

اعظام مشایخ محققین و افاض علمای راسخیندندرلر . اصلاً ملاطیبه لی ایسه لرده نشأتلری قونیه ده در . کندی لری هنوز طفل نور سیده ایکن پدرلری وفات ایتمکله اوتاریخده شام شریفده بولمقده اولان شیخ الاکبر محی الدین عربی حضرتلری بالخاصه تعلیم لسان حقیقت ضمننده قونیه یه کله رک مناسبت صوریه حصولنه مدار اولق ایچون مولانای مشارالیه ک طول بولونان والده لرینی تزوج ایلیوب کمال اهتمام ایله تربیه و تفضیلرینه سعی و اقدام بیورمشلردر .

ثمره استمداد خداداد لر یله آز وقت طرفنده جناب شیخ الاکبرک نفس کاملنه مظهر اولان بو ذات عالی فنون مختلفه و علوم متنوعه ده

- « ۱۷ » رسالۃ المعجالة فی کیفیت التوجه .
 « ۱۸ » رسالۃ المصممة عن منتهی الافکار .
 « ۱۹ » شرح قصیدۃ ابن فارض .
 « ۲۰ » مجموعة المکاتیب فی الکلام [ارسلها نصیر الدین طوسی مع اجوبتها] بو اثر ایاصوفیہ کتبخانہ سندھ موجود در .
 ادبیات عربیہ و فارسیہ انتساب تاملرندن ناشی متصوفانہ تنظیم بیوردقاری اشعار عربیہ و ادبیات فارسیہ لریده معلوم ارباب عرفاندر .
 (۱۰۶۹) تاریخندہ (شیخ موسی صدری) طرفندن یازیلان مناقبناہ لرینک بر نسخہ سی بشیکطاشدہ یحیی افندی کتبخانہ سندھ وارد در .

بروسہ بہرئی

محمد طاہر

واتیقان کتبخانہ سندھ آثار اسلامیہ

فارسیجہ قرآن کریمک تفسیری

- ہر سورہ نك بدايتندہ اوسورہ یہ مناسب بر جملہ اتیان ایدر . مثلاً
 سورة الكوثری شویله ترجمہ ایدر :
 « بنام آن خدائی کہ محمد را خبر بسیار اعطا کرد مہربانی کہ نماز فرمود و قربانی فرمود بخشاید کہ دشمنان ویرا ہلاک کرد .
 « ما عطا دادیم ترا حوض کوثر نماز خدای خویش را و نحر کن یعنی قربان کن اشتر خود را کہ خود دشمن دارندہ تو اوست یعنی بریدہ از ہمہ خیرها و از اہل خویش . »
 (قل ہو اللہ) سورہ سنی شویله ترجمہ ایدر :
 « بنام آن خدائی کہ خبروی خدائی نیست مہربانی کہ دیرا ثانی نیست بخشاید کہ دیرا ہمتانیت .
 بگو یا محمد اوست خدای تعالی کہ یکانہ است خدا یست کہ ہمہ را بوی حاجتست و اورا باہیچکس حاجت نیست کس اورا نزا دو کس از وی نزیاد و نبود ویرا ہمت ہیچکس . »
 مؤلفی و تاریخ خط معلوم دکلدر ، فقط اسکی کاغد اوزرینہ یازلمشدر .

التلوع الی اسرا التنقیح :

- نام کتاب شرف الدولۃ منصور بن اسعد الہمدانی نیک امریلہ عصرینک اطباسی طرفندن تالیف ایدلمش . یدیوز سکسان بر تاریخ ہجریدہ پایا قلمان طرفندن استنساخ ایدلمشدر . مقدمہ شویله باشلار :
 « تشتمل علی خمسة فنون تشتمل کل فن علی فصول فن الاول فی تعریف الطب و موضوعاتہ و احوال الامور التطبيقیة الفن الثانی فی الاسباب و الامراض و اعراض الکلیة الفن الثالث فی حفظ الصحۃ الخ

کتاب حمل النساء :

واصل درجۃ قصوی اولدقاری کبی تخصیص تفسیر ، حدیث ، تصوف ، کلام ، حکمت علمارندہ و حیدالمصر اولدیار . کندیلرندن استفاضۃ علوم ایہین علما و عرفانک چوقسہدہ مشہور لری : صاحب تالیفات کثیرہ و باخصوص مؤلف تفسیر کبیر علامہ شیرازی و اول شرح فصوص الحکم مؤید الدین جندی و شارح دیوان ابن فارض سعد الدین فرغانی و صاحب لمعات فخر الدین عراقی و آب روی مشایخ فارس شمس الدین ایکی حضراتیدر . وفات عالیبری ۶۷۱ تاریخندہ اولوب قبر منور لری قونیہدہ استاسیون جادہ سندھ در . اکثر اوقاتہ حضرت صدر الدینک مجلس علم و عرفانلرندہ حاضر بولنان مولانا جلال الدین رومی حضرت تریاہ بینارندہ مخادنت و مخالفت کاملہ بولندیغندن انہای مصاحبہ لرنده جناب جلال لدینہ (مولانا) تعبیریلہ خطاب بیورملری . اشار الیہ حضرت تلرینک مولانا لقب عالیسیلہ شہر لرینہ بادی اولدیفی مثللو رحلتلرندہ دخی و صیتلری اوزرہ حضرت صدر الدین امامت ایلمشدر . بینارندہ مکرراً واقع اولان مکاتبہ دن طولانی علماء امامیہ دن نصیر الدین طوسی دخی جناب مولانا کبی حضرت صدر الدینک فضل و عرفانلرینک مصدق لرندن اولدیفی مشہور و متواتر در .

مؤلفات عالیہ لرندن باشلیجہ لری شونلردر :

- « ۱ » تفسیر فاتحہ (لسان تحقیق و تصوف اوزرہ اولوب ۳۸۰ صحیفہ دن عبارت اولان بو تفسیر شریف حیدر آباد دکن شہرندہ امیر حسن الخنی اسمندہ بر ذات طرفندن طبع اولونمشدر .)
 « ۲ » مفتاح الغیب (مولانا فناری ، محمد بن قطب الدین ازنیقی ، شیخ عثمان آت یازاری جلوتی ، موج زاده عبدالرحمن بروسہوی ، غزی زاده عبداللطیف بروسہوی کبی ذوات کرام طرفلرندن شرح اولونان بو کتاب مستطابی بروسہدہ مدفون امیر سلطان حضرتلری دخی بالاتزام استنساخ ایدوب مولانا فناریدن تدرس بیورمشلردر .)
 « ۳ » فکوک (فصوصک مسنداتہ دائردر)
 « ۴ » تبصرۃ المبتدی و تذکرۃ المنتہی (لسان فارسی اوزرہ در .)
 « ۵ » تفحاح التہیہ .
 « ۶ » فصوص فی تحقیق طور الخصوص [۶]
 « ۷ » کشف السر .
 « ۸ » نقشۃ المقدور و تحفة المشکور .
 « ۹ » شرح اسماء حسنی .
 « ۱۰ » جامع الاصول فی الحدیث .
 « ۱۱ » رسالۃ الہادیہ .
 « ۱۲ » مفاوضاہ .
 « ۱۳ » انوار انبیا .
 « ۱۴ » شرح حدیث اربعین .
 « ۱۵ » رسالۃ المرشد .
 « ۱۶ » شمس المعارف .

[۶] بایزید رومی ، محمد بن قطب الدین ازنیقی ، نور الدین زاده کبی ذوات عالیہ طرفلرندن شرح اولونمشدر .